

houders meegerekend, ca. zeventigduizend Joden aanspraak hadden op een deel van de boedel van de LVVS – van die ca. zeventigduizend hadden zich eind '49, vier-en-een-half jaar na de bevrijding dus, drie-en-twintigduizend aangemeld.

Maar nu de tweede vraag: wat was de boedel van de LVVS eigenlijk waard? Anders gezegd: waar was de f 410 mln gebleven die, goeddeels van Lippmann-Rosenthal afkomstig, bij de VVRA was beland en waar bestond die f 410 mln eigenlijk uit? De beheerders/vereffenaars van de VVRA konden slechts constateren dat de gehele administratie was verdwenen. Zij kregen hun eerste inlichtingen van de plaatsvervangende *Geschäftsführer* die in Nederland gevangen zat, troffen in het dossier van Seyss-Inquarts *Bevollmächtigter* bij de Nederlandse Bank, dr. A. Bühler, een maandbalans aan van de VVRA d.d. 31 december '43, richtten toen een oproep tot de Nederlandse banken om op te geven, welke door de VVRA gedeponeerde waarden zich daar nog bevonden (dat bleek te zijn f 25 mln in rekening-courant, niet-verkochte obligaties die eind augustus '44 een waarde van f 146 mln hadden gehad, en f 43 mln aan Nederlandse schatkistpromessen) en zetten nadien hun onderzoek voort. In Groningen werden inzake de VVRA een rapport van de *Rechnungskontrollstelle* (de 'Algemene Rekenkamer' van het *Reichskommissariat*) gevonden over het jaar '41, een concept-rapport over de periode '42-'43 en een aantal maand-saldibalansen, de laatste per 31 december '44, en tenslotte werden nog in '48 in West-Duitsland enkele kisten met VVRA-dossiers ontdekt met gegevens tot omstreeks augustus '44. Al deze stukken stelden het accountantskantoor dat in opdracht van de beheerders/vereffenaars optrad, in staat om de boekhouding van de VVRA perfect te reconstrueren: men wist toen precies wat er met de f 410 mln was gebeurd en had dus een grondslag om te bevorderen dat een zo groot mogelijk deel van dat bedrag weer werd bijeengebracht om het onder de rechthebbenden te verdelen.

De Staat der Nederlanden en het Nederlandse bankwezen kregen hiermee in twee opzichten te maken.

De Joden hadden zelf hun deportatie moeten betalen. Wij bedoelen hiermee dit: gemeentelijke instellingen en bedrijven hadden uitgaven gedaan om Joden bijeen te brengen en te transporteren en de Nederlandse Spoorwegen hadden treinen ter beschikking gesteld – de door de gemeenten gedane uitgaven waren terugbetaald door Lippmann-Rosenthal en uit de fondsen van die roofofbank hadden ook de NS betaling ontvangen. Bovendien had Lippmann-Rosenthal f 10 mln ter beschikking gesteld voor de uitbreiding van het kamp Westerbork en f 26 mln voor